

Dr. Craig Keener, Matthew, Hotuba ya 15, Mathayo 19-22

© 2024 Craig Keener na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 15, Mathayo 19-22.

Yesu amezungumza mengi kuhusu uanafunzi tayari katika injili, mahitaji ya uanafunzi.

Vema, baadhi ya haya sasa yanafikia ukomo anapozungumza na mtu ambaye anataka maagizo fulani juu ya kile kitakachochukua ili kuwa na uzima wa milele. Tunasoma kuhusu gharama ya uanafunzi katika sura ya 19, mstari wa 16 hadi 22. Wale wanaotaka uzima wa milele lazima wamtii Mungu.

Mathayo anafafanua Marko kuhusu jambo hili kwa sababu mtu fulani angeweza kuelewa Marko akisema kwamba Yesu hakuwa Mungu. Hiyo sio kweli kile kifungu kinasema. Hiyo ni kusoma ndani ya maandishi.

Lakini Mathayo anahakikisha kuwa huwezi kusoma maandishi kwa njia hiyo kwa kufafanua maneno. Tunaona idadi ya watafutaji wanaoendelea katika injili ambapo Yesu anaweka kizuizi kwa imani yao na kisha wanavuka kizuizi hicho. Unaona hivyo kwa mwanamke Mkanaani.

Unaona hilo labda kwa akida wa Mataifa katika Mathayo sura ya 8. Unaona labda kwa vipofu, ingawa Yesu hakuwa mtu wa kuibua kikwazo hicho katika sura ya 20. Lakini si kila mtu alikuwa mtafutaji mwenye bidii. Baadhi ya watu walijiruhusu kuzuiwa na vikwazo.

Walisema, ikiwa ndivyo inavyohitajika kumfuata Yesu, hiyo ni nyingi sana. Na Yesu hakufurahishwa na hilo. Marko anasema kwamba Yesu alihuzunika mtu huyo alipoondoka.

Lakini Yesu hashushi kiwango chake. Anatumulisha kiwango ni nini. Na tunapaswa kuonyesha kwamba tumeazimia kumfuata Yesu hata iweje.

Yesu anaendelea kuwaita wanafunzi wake kujitolea kabisa katika mistari ya 21 na 22. Na hili linajulikana. Tunaliona hili katika tamaduni zingine, haswa katika tamaduni za Wagiriki, na waalimu fulani wenye msimamo mkali ambao walitumia mbinu sawa.

Kulikuwa na mwanafalsafa mmoja aliyeitwa Antisthenes ambaye alijaribu mara kwa mara kumfukuza Diogenes. Lakini Diogenes alidumu na akawa si mfuasi wake tu bali mrithi wake miongoni mwa wenye dhahaka. Diogenes alichukua hii kama mbinu ya ufundishaji kwa wale wanaotaka kuwa wanafunzi wake, akiwaambia walipaswa

kuacha kila kitu na kufanya iwe vigumu kwao kufuata ili kwamba wale tu ambao walikuwa wakisisitiza kweli wawe wanafunzi wake.

Na kwa kweli, nimekuwa na baadhi ya watu katika miaka ya nyuma wakati sikuwa na shughuli nyingi kama mimi sasa, lakini nilikuwa busy. Na kuna watu waliniomba niwaelekeze. Na nikasema siwezi kuifanya.

Na hawakuniacha peke yangu. Nikasema, sawa, sawa, ninaenda kukimbia. Unaweza kuzungumza nami ikiwa utakuja kukimbia nami.

Na wangekuja wakikimbia nami au chochote kile. Lakini kwa vyovyote vile, Zeno, mmoja wa wanafalsafa wa mapema wa Stoiki, aliwachukia vijana matajiri. Alisema sijavutiwa na hali yako.

Na lau wangejivuna na kujinyenyekeza, ambayo wengi wao walikuwa, basi waliondoka. Diogenes alimwambia Crates, ambaye alitaka kumfuata, kutupa ndani ya bahari pesa yoyote uliyo nayo. Crates alifanya hivyo na kisha akawa mfuasi wake.

Diogenes aliwakaribisha wanafunzi wake mradi tu walikuwa tayari kuacha kila kitu. Yesu anafanya hili kuwa hitaji kwa mtu huyu ambaye ana imani sana na upendo mwingi kwa rasilimali zake. Na kama Dietrich Bonhoeffer alivyosema, hatupaswi kujaribu kuzunguka hili.

Tunapaswa kujaribu kuona ni mahitaji gani ambayo hufanya juu ya maisha yetu wenyewe. Kwa kuzingatia mahitaji makubwa ya ulimwengu, tunapaswa kuweka wapi rasilimali zetu ikiwa Yesu ndiye Bwana wa maisha yetu? Ninahitaji kuhitimu ikiwa una familia. Wakati mwingine lazima ufanye kazi na maadili ya baadhi ya wanafamilia wako, haswa mwenzi wako au wazazi wako au chochote.

Lakini kwa kadiri tunavyoweza kuchagua jinsi tunavyopaswa kufanya. Yesu anazungumza juu ya dhabihu na thawabu. Mtu huyo anaenda zake akiwa na huzuni kwa sababu hataki kutoa mali yake yote ili kumfuata Yesu.

Na Yesu anaonya katika mistari ya 23 na 24 kwamba wenye nguvu hawawezi kuingia katika ufalme hata kidogo. Ni kama mnyama mkubwa, ngamia anayepitia tundu la sindano. Hiyo ilikuwa tamathali ya usemi kwa jambo ambalo kwa hakika lilikuwa haliwezekani.

Huenda umesikia watu fulani wakisema, tundu la sindano lilikuwa tu jina la lango la Yerusalemu ambalo ngamia akiinama angeweza kupita. Kwa bahati mbaya, hiyo imeundwa tu. Hiyo si kweli.

Kuna lango huko Yerusalemu ambalo waelekezi fulani wa watalii wanaweza kulitaja kuwa hilo leo. Ilijengwa katika Zama za Kati, muda mrefu baada ya wakati wa Yesu.

Kwa hiyo, tundu la sindano, ukisoma fasihi za kale, lilikuwa ni jambo lile lile zamani kama lilivyo sasa.

Na ilitumika kama kielelezo cha kitu ambacho kilikuwa kidogo sana, kidogo sana. Si rahisi kupata tembo au ngamia kupitia humo. Sasa, je, watu matajiri waliwahi kumfuata Yesu? Tunayo baadhi ya mifano ya hilo.

Zakayo, lakini ilimbidi aache mengi. Pia tunaye Yosefu wa Arimathaya, ambaye alikuwa mshiriki wa Sanhedrini. Alimfuata Yesu.

Alitoka akiwa mfuasi baada ya kifo cha Yesu lakini akaandaa kaburi ili azikwe humo. Lakini kumbuka jambo lililokuwa hatarini kwa Yosefu kufanya hivyo. Kwa kujitambulisha hadharani na mtu ambaye alikuwa ameuawa kwa uhaini, Yusufu alikuwa akihatarisha si rasilimali zake tu, alikuwa akihatarisha maisha yake.

Ninaweza kuzungumzia hilo zaidi tunapomfikia Yosefu wa Arimathaya. Lakini kulikuwa na watu matajiri. Kulikuwa na ngamia ambao walipenya kupitia tundu la sindano, lakini kwa kweli walilazimika kujidhabihu kufanya hivyo.

Vema, wanafunzi wa Yesu wako tayari kusema, vema, tumeacha kila kitu. Tulikufuata. Kwa hiyo, nini kitatupata? Yesu anaahidi kwamba watapokea uzima wa milele.

Watapokea ufalme kwa sababu walimweka Yesu kwanza. Yesu anaahidi ufalme kwa yeyote anayemfuata katika mstari wa 25 hadi 30. Na katika mstari wa 30, anazungumza kuhusu wa mwisho kuwa wa kwanza, wa kwanza kuwa wa mwisho.

Kulikuwa na matarajio ya kawaida ya Wayahudi kwamba Mungu angewainua Israeli juu ya watesi wao wa Mataifa na kadhalika. Na wakati mwingine wao pia wangezungumza juu ya watu wa chini kuinuliwa. Bila shaka, hilo linarudi kwenye Isaya sura ya 2 na kwingineko.

Imesemwa mara kadhaa katika Agano la Kale. Imesemwa katika mafundisho ya Yesu mahali pengine. Lakini angalia hapa tuna inclusio.

Inclusio, tena, ni pale unapoanza na kumalizia kwa noti sawa, na kwa hivyo unaweka mabano kila kitu kilicho katikati. Yesu anasema wa kwanza watakuwa wa mwisho, wa mwisho watakuwa wa kwanza. Anasema kwamba katika sura ya 19 katika mstari wa 30, akizungumza juu ya kuinuliwa kwao kwa wakati ujao.

Na pia anasema hivyo katika sura ya 20 katika mstari wa 16. Katikati, Yesu anasimulia mfano ambapo ufalme ni kama mwenye shamba anayeajiri wafanyakazi. Katika mifano mingi ya Kiyahudi, ungekuwa na mwenye shamba.

Mwenye shamba katika mifano hiyo ya Kiyahudi kwa kawaida alirejelea Mungu. Na wafanyakazi hawa wakati wa mavuno, vizuri, wakati wa mavuno, unahitaji wafanyakazi wengi, wafanyakazi zaidi kuliko unahitaji kawaida. Kwa hiyo, anatoka, anaajiri wafanyakazi mwanzoni mwa siku, na wanakubaliana naye kufanya kazi kwa dinari, ambayo ni mshahara wa siku moja.

Naam, atahitaji wafanyakazi zaidi. Hana wafanyakazi wa kutosha. Na kwa hivyo , baadaye, anaenda kutafuta wafanyakazi wengine na anawapa kile kitakachokuwa sawa.

Na wanahitaji kazi. Sababu ambayo pengine hawakuwapo hapo awali, pengine walikuwa wakifanya kazi katika shamba lao au shamba la mtu mwingine. Naam, sasa walimaliza walichopaswa kufanya.

Sasa anaenda na anawaajiri na anaendelea kurudi na kuajiri watu wengi zaidi. Na kulikuwa na watu ambao walifanya kazi kutoka kama 5 hadi 6 jioni Walifanya kazi kwa saa moja tu. Na anaanza nao kwanza na kuwapa dinari.

Anawapa ujira wa siku moja. Na anapowajia wale waliokuwa wamefanya kazi siku nzima, wanafikiri, loo, tutapata zaidi ya mshahara wa siku nzima kwa sababu alikuwa mkarimu kwao. Kwa hivyo, atakuwa mkarimu zaidi kwetu.

Lakini wanapata tu walichokubaliana. Wanapata mshahara wa siku moja pia. Jambo ni kwamba neema sio haki.

Wale waliofanya kazi zaidi hawakupoteza chochote. Walipata kile kilichokubaliwa, lakini walikuwa na wivu kwa sababu mtu mwingine alipokea ukarimu. Walikuwa na wivu kwa sababu wale waliofanya kazi kidogo walilipwa zaidi.

Na mwenye shamba anawaonyesha katika mstari wa 15, je, una wivu? Kwa sababu mimi ni mkarimu. Lilikuwa jambo jema kuwa mkarimu, sivyo? Neema sio haki, lakini hiyo ni nzuri. Kwa sababu kama sisi sote tutapata kile tulichostahili mbele ya Mungu asiye na kikomo, sote tungepotea.

Lakini Mungu ni mwenye neema. Na watu wengine, unajua, napenda kufanya kazi kwa ajili ya Mungu. Ninapenda kumtumikia Mungu.

Kama mtu mwingine akija kwa Mungu mwishoni tu, vema, ashukuriwe Mungu kwamba walikuja kwa Mungu. Namaanisha, hiyo ndiyo tunayofanyia kazi. Na kwa kweli baadhi ya watu ambao ni waumini wapya kabisa na wana bidii kwa ajili ya Bwana, si lazima waelewe mengi, lakini ninapenda kuona bidii yao kwa ajili ya Bwana.

Lakini basi watakabiliwa na majaribu. Watakutana na mitihani. Na ni kupitia vitu hivyo tunakuwa watu wazima.

Lakini, unajua, hata kama ni wachanga sana na Bwana akarudi au wakafa, asante Mungu wao ni ndugu na dada zetu. Neema sio haki. Hakuna hata mmoja wetu aliye na haki ya kumdharau mtu mwingine.

Na hiyo ndiyo maana ya hadithi ya mwana mpotevu pia katika kaka mkubwa katika Luka 15. Wanafunzi bado hawaielewi. Wanafunzi bado wanataka kuwa mkuu zaidi.

Yesu anaenda kusimamisha ufalme na wanataka nafasi yao katika ufalme huo. Hawatarajii bado kumfuata Masihi anayeteseka. Bado hawapati.

Kwa hiyo, Marko anazungumza juu ya Yakobo na Yohana kutaka maeneo ya kila upande wa Yesu katika ufalme. Mathayo anatupa maelezo ya ziada. Na ikiwa hii ni kutoka kwa Mathayo, mwanafunzi, labda kitu kutoka kwa kumbukumbu yake mwenyewe.

Lakini Mathayo anatupa maelezo ya ziada. Wanawake wazee hawakuweza kutoroka. Wanawake wazee wanaweza kuepuka maombi ambayo wanaume hawakuweza kufanya, hata wakati mwingine wanawake wadogo.

Lakini unamkumbuka yule mjane aliyekuwa na hakim dhalimu katika Luka sura ya 18. Au unamkumbuka Yoabu alitaka kutoa hoja kwa Daudi katika Agano la Kale? Kwa hiyo, anapata mwanamke mzee mwenye hekima aje kwa Daudi.

Au mwanamke mzee mwenye hekima katika mji anafanya mapatano na Yoabu. Unajua, wanawake wanaweza kuepukana na mambo ambayo mara nyingi wanaume walijiona kuwa wapinzani katika jamii. Lakini wanawake, kama mwanamke huyu ana ujasiri wa kutosha kusema, hebu tusikie anachosema.

Mwanamke huyu anaomba ombi kwa niaba ya wanawe. Wanamfanya mama yao awafanyie. Wangependa maeneo ya kila upande wako unapokuja katika ufalme wako.

Na wamekuwa wafuasi wazuri kwako. Kwa hivyo, moja upande wako wa kulia na mwingine upande wako wa kushoto. Basi, Yesu anawaambia Yakobo na Yohana, mnaweza kunywea kikombe changu? Katika Marko, inaweza pia kubatizwa kwa ubatizo ambao ninabatizwa, ambao pengine unahusiana na kile anachosema katika Luka 12, ambapo anazungumzia, nimekuja kutupa moto duniani.

Nami nina ubatizo wa kubatizwa na jinsi ninavyotaabika mpaka utimie. Yesu mwenyewe angebatizwa kwa moto. Yesu mwenyewe angepitia hukumu badala yetu pale msalabani.

Vema, Mathayo anazingatia tu kikombe, ambayo ni ya manufaa kwa sababu Mathayo haitupi muktadha wote ili kuelewa hasa maana ya ubatizo. Lakini anatupa muktadha wa kuelewa nini maana ya kikombe. Je, unaweza kunywa kikombe changu? Ndio, tunaweza kunywa kutoka kwa kikombe chako.

Hawaelewi kikombe chake ni nini. Katika sura ya 26, anapowapa kikombe, anakipitisha. Anasema hiki ni kikombe cha agano katika damu yangu.

Hiki kilikuwa kikombe cha gharama kwa Yesu. Na ndio maana huko Gethsemane anasema, Baba, kikombe hiki kiniepuke. Walakini, si mapenzi yangu, bali yako yafanyike.

Kikombe hiki na kinipite. Kikombe kilikuwa mateso yake. Ilikuwa kifo chake.

Na wale walioteseka zaidi pamoja naye wangekuwa wale ambao wangeinuliwa zaidi. Mahali pa kulia na kushoto palikuwa wapi? Naam, katika 27:38, wanyang'anyi wawili walisulubishwa pamoja naye, mmoja upande wake wa kulia na mwingine upande wake wa kushoto. Kama wanafunzi wake wangechukua msalaba ili kumfuata, labda wangeweza kupata mahali pake kulia na kushoto kwake.

Lakini sivyo walivyokuwa tayari kufanya wakati huu. Sisemi kwamba wanyang'anyi waliingia katika ufalme. Sisemi hivyo, lakini hoja ni kwamba tukiteseka pamoja nao, pia tutatawala pamoja nao.

Yesu anatoa mfano. Alikuwa ametoa mfano wa mtoto mapema ili kuwaonyesha kwamba kiongozi lazima awe mtumishi. Sasa anatoa mfano mwingine.

Anatoa mfano mbaya. Kweli, nyinyi hawapendi Mataifa. Sikiliza hii.

Mnajua jinsi watawala wa mataifa walivyotawala juu yao. Usiwe hivyo. Aliye mkuu katika ufalme, asema, ni yule anayetumika.

Kubwa zaidi ni mdogo. Nakumbuka miaka ya nyuma, nilikuwa nafanyia PhD yangu na nilikuwa na jirani na mume wake wa kwanza alimpiga. Alikuwa mlevi.

Alimpiga na hatimaye, akafa. Baadaye, aliolewa tena na mwanamume huyu pia alikuwa mlevi na akampiga. Na alikuwa amemwacha kwa hatua hii, wakati nilipomjua.

Lakini alikuwa na moyo mnyenyekevu, wa maombi, moyo uliojaa furaha, msamaha kamili, na hakuwa na chuki moyoni mwake dhidi ya mtu yeyote. Na nilinyenyekezwa na uwepo wake. Nilikuwa mwanafunzi wa udaktari.

Nilikuwa naenda kuwa profesa. Nilikuwa waziri. Lakini unajua, katika ufalme, Mungu anajua sisi ni nini hasa kwa ndani.

Ulikuwa na kuhani mkuu Eli na una mwanamke huyu mnyenyekevu, Hana, anayeingia. Anaomba tu mtoto kwa moyo safi na uliovunjika. Nashangaa ni kipi kilikuwa karibu na Mungu.

Hatuhitaji kusoma sana katika simulizi ili kujua. Mungu anajua. Sio mahali petu kuhukumu.

Lakini Mungu anajua ni nani aliye mkuu katika ufalme. Na hatupati hilo kwa kutafuta cheo cha juu. Na tunahitaji watu wazuri katika nyadhifa za juu ikiwa tutakuwa na nyadhifa za juu.

Lakini ni kwa kuwa na moyo ambao ni mnyenyekevu mbele za Mungu. Unyenyekevu ni nini? Kujua Mungu ni nani na kujua sisi ni nani. Namaanisha, mbele za Mungu, hakuna hata mmoja wetu aliye na haki ya kujisifu.

Tuko mbele za Mungu aliye hai. Sisi ni vumbi na majivu tu. Na Mungu kwa neema yake amechagua kututumia.

Kwa hiyo njia zozote ambazo Mungu amechagua kututumia, tusiwe na wivu kwa mtu mwingine. Tuwe na shukrani. Hebu tushukuru kwamba Mungu amechagua kututumia.

Na ikiwa anatutumia kura na kura, bora zaidi. Tunampa utukufu. Tunampa sifa.

Tunamshukuru kwa kututumia. Wakubwa katika ufalme, ni wale wanaotumikia wengine. Mwana wa Adamu, yeye ndiye mkuu kuliko wote, sivyo? Anasema katika mstari wa 28, Mwana wa Adamu mwenyewe hakuja kutumikiwa, bali kutumika na kutoa nafsi yake iwe fidia ya wengi.

Nilikuja kufa kwa ajili yako. Fuateni mfano wangu na kuyatoa maisha yenu kwa ajili ya mtu mwingine. Wajali watu wangu na uwe mfano kwa nafsi yako.

Yesu alikuja kama mtumishi anayeteseka. Anateseka kwa niaba ya wengine. Kama unavyoona katika Isaya 53 mistari ya nne hadi ya sita na 11 na 12.

Ifuatayo, tunahamia kwenye kiingilio cha ushindi. Sitatumia muda mwingi katika hili, lakini kuingia kwa ushindi kunafafanua ni aina gani ya mfalme Yesu. Watawala na askari wa Kirumi kweli wangeweza kuvutia mambo.

Wangeweza kusema, sawa, nikopeshe punda wako au unibebbee huyu au chochote kile. Hiyo ilikuwa moja ya haki zao chini ya sheria za kale na desturi za kale. Kwa hiyo, Yesu awatuma wanafunzi wawili wamtangulie na kuomba wamazima punda huyo.

Naye Yesu anawaagiza wanafunzi wake kusema, Bwana anamhitaji. Sasa, baadhi ya watu wamesema, vema, labda bwana huyo hakuwepo nyumbani. Na watu walifikiri tu kwamba hii ilikuwa inahusu bwana.

Nadhani kuna uwezekano zaidi, lakini walielewa. Kulikuwa na wasafiri wengi wa Pasaka wakija Yerusalemu, lakini walielewa kwamba huyu ndiye Bwana. Huyu alikuwa mtu wa juu ambaye alikuwa na haki ya kuuliza hii.

Na inaweza kuwa ni mtu aliyemjua Yesu. Labda ni familia ya Lazaro. sijui.

Lakini kwa vyovyote vile, Yesu anajua kitakachotokea. Anajua kinachopatikana huko. Ni sawa na katika injili ya Marko, ambapo Yesu pia anajua jinsi ya kupata nyumba watakakokwenda.

Naam, unapomwona mtu amebeba mtungi wa maji, kwa kawaida, isipokuwa watumwa, ni wanawake waliobeba mtungi wa maji. Kwa hivyo, ikiwa mtu huyu amebeba mtungi wa maji, hii itakuwa isiyo ya kawaida vya kutosha. Nendeni mkamfuate maana Yesu alijua.

Anajua kila kitu. Kwa hiyo, wakaenda na kuazima mnyama. Na katika kisa hiki, Mathayo anataja wanyama wawili.

Anamtaja mama na mwana punda ambaye hajawahi kutenganishwa na mama yake. Kweli, kupata mwana-punda wa kwenda, au hata labda kumfanya mama aende na mtoto mchanga aliyezaliwa kando na mama inaweza kuwa vigumu zaidi. Kwa hivyo, amewaamuru wote wawili waende.

Maneno ya Zekaria 9:9 yanazungumza juu ya wanyama wawili, lakini kwa kweli yanafanana katika Kiebrania. Kwa hivyo ilihitajika tu kuwa mnyama mmoja. Lakini wakati mwingine waalimu wa Kiyahudi wangesoma kifungu kwa kila kitu kilichokuwa na thamani.

Wangeweza hata kuchukua mistari tofauti sambamba na kupata vitu tofauti kutoka kwao. Na katika kisa hiki, Yesu anapaswa kuhakikisha kwamba hakuna mtu anayekosa utimizo wa Zekaria 9:9. Yesu anakuja Yerusalemu akiwa mfalme, lakini si aina ya mfalme wanafunzi wake wanatazamia, si mfalme wa aina ambayo umati unatazamia. Yesu anaingia badala yake kama mfalme.

Kifungu hiki kilieleweka kuwa cha Kimasihi, ingawa wengine walikielewa kuwa kinamrejelea Mungu, ambayo inaweza pia kuwa hivyo, lakini Zekaria 9:9, inanukuu

kifungu hiki kinachozungumza kuhusu mfalme wako anakuja kwako akiwa mpole na juu ya punda. Yesu hakuja akiwa amepanda farasi. Yesu hakuja kwa njia ambayo mfalme wa kijeshi mwenye ushindi angeweza kuja Yerusalemu.

Yesu alikuja kama mfalme mpole. Sasa kuhusu wafalme, kama Deidre Good ameonyesha, kuhusu wafalme, mfalme mpole hakumaanisha mfalme ambaye alikuwa chini na asiye heshimiwa au kitu kama hicho. Mfalme mpole alimaanisha mfalme mwenye rehema, mfalme mwenye fadhili, mfalme mwenye kujali watu wa hali ya chini.

Lakini tumeona hapo awali kwamba heri wenye upole, watairithi nchi. Na tumeona katika sura ya 11 ambapo Yesu anasema, Mimi ni mpole na mnyenyekevu wa moyo. Kwa hiyo, Yesu anatumiza jukumu hili kikamilifu.

Yeye ni mkarimu, ni mpole. Anawajali walio chini na waliovunjika. Yeye hana uvumilivu mwingi kwa wenye kiburi wanaojiona kuwa kitu na kwa kweli hawajui wao ni nani mbele za Mungu.

Kwa hiyo, Yesu anaingia Yerusalemu na umati wa watu kumpigia saluti. Na wanamsifu kwa lugha ya namna hii, amebarikiwa ajaye kwa jina la Bwana. Naam, hiyo imechukuliwa kutoka Zaburi 118.

Unajua, amebarikiwa yeye ajaye kwa jina la Bwana. Na inaendelea kuzungumza juu ya jiwe ambalo wajenzi walikataa, ambalo atalinukuu hivi karibuni. Hiyo inatoka katika Zaburi hiyo hiyo.

Jiwe walilolikataa waashi limekuwa jiwe kuu la msingi. Hii ni kazi ya Bwana. Ni ajabu machoni petu.

Hii ndiyo siku ambayo Bwana ameifanya. Tushangilie na kushangilia ndani yake. Siku ya sherehe katika muktadha huo ndiyo siku ambayo jiwe lililokataliwa na waashi likawa jiwe kuu la msingi.

Zaburi ya 113 hadi Zaburi 118 zilikuwa Haleli. Hizi ndizo Zaburi zilizoimbwa wakati wa Pasaka na wakati wa sherehe zingine. Unaipata katika Mishnah, Pesach, na kwingineko.

Kwa hiyo, haishangazi. Haya ni aina ya maneno yaliyokuwa katika akili za watu na midomoni mwa watu wakati wa msimu huu. Na wote wawili Yesu na umati wananukuu.

Umati wa Galilaya unamjua Yesu ni nani. Watu wa Yerusalemu hawajui wote, lakini jamani, wanawakaribisha mahujaji wote wanaoingia. Lakini msafiri huyu anakaribishwa kwa njia ya pekee.

Kisha Yesu anaingia ndani, anaulaani mtini, kisha anaingia ndani na kulisafisha hekalu. Au wasomi wengine wangesema utakaso sio neno lenye nguvu ya kutosha. Anatoa tendo la mfano la hukumu dhidi ya hekalu.

Ingawa Malaki anazungumza juu ya Bwana kutakasa hekalu lake, hekalu la Agano la Kale halikutenga watu wa mataifa kutoka kwa Israeli. Ua wa ndani kabisa, bila shaka, ulikuwa wa Yehova pekee. Hakuna mtu mwingine aliyeingia humo isipokuwa kuhani mkuu mara moja kwa mwaka.

Kilichofuata kilikuwa mahali patakatifu kwa makuhani. Makuhani tu ndio walioingia humo, lakini ua wa nje, ulikuwa wa kila mtu. Ndiyo maana katika 1 Wafalme sura ya 8, wakati Sulemani anaomba, Sulemani anaomba.

Naam, watu wa Mataifa wanapoomba wakielekea mahali hapa, sikia maombi yao. Kwa hiyo, watu wa mataifa mengine walikaribishwa katika ua wa nje katika Agano la Kale. Hakukuwa na mgawanyiko zaidi.

Lakini kutokana na ufahamu wa usafi ulipositawi miongoni mwa Walawi na makuhani, katika hekalu la Herode, aligawanya ua wa nje katika nyua mbalimbali za nje. Kwa hiyo kutokana na kanuni za usafi katika kipindi hiki, hekalu hili lilikuwa na migawanyiko mingine. Bado mlikuwa na patakatifu pa patakatifu, patakatifu pa patakatifu sana.

Bado ulikuwa na patakatifu pa makuhani. Lakini zaidi ya hapo sasa kulikuwa na mahakama ya Israeli, ambayo ilikuwa ya wanaume wa Kiyahudi tu. Katika ngazi ya chini na nje palikuwa na mahakama ya wanawake, ambayo ilikuwa kwa ajili ya wanawake wa Kiyahudi tu, kwa sababu wanawake walichukuliwa kuwa wasafi kidogo kuliko wanaume, hasa tangu wiki moja nje ya mwezi na hawakujua ni lini inaweza kuanza.

Kwa hiyo, hawakutaka wanaume wa Kiyahudi, eneo lao lifanywe najisi hata kidogo. Na kisha nje ya hiyo kwenye ngazi ya chini bado palikuwa na ua kwa ajili ya Mataifa. Ua mkubwa sana wa nje, lakini hapa ndipo mahali pekee ambapo Mataifa walikaribishwa.

Ishara nzuri za kukaribisha ziliwajulisha Mataifa. Ikiwa utapita hatua hii, utawajibika kwa kifo chako, ambacho kitatokea hivi karibuni. Josephus anataja ishara hizi.

Pia, wanaakiolojia kwa muda mrefu, zamani walipata moja ya ishara hizi wakati wa kuchimba karibu na hekalu. Katika nchi yangu, kulikuwa na maeneo ambayo Waamerika wa Kiafrika hawakuruhusiwa kwenda. Kwa kweli walikuwa na chemchemi tofauti za maji katika sehemu fulani za nchi.

Hii sio nchi yote. Katika sehemu fulani za nchi, wangukuwa na chemchemi nzuri ya maji kwa ajili ya watu weupe kunywa na spigot kidogo kwa ajili ya watu weusi kunywa. Vifaa vya vyoo tofauti na kila aina ya vitu.

Yesu hakuonekana vizuri. Hii ni kinyume cha sheria sasa, lakini Yesu hakuonekana vizuri, hakuangalia vyema aina hii ya ubaguzi inavyoonekana. Yesu inaonekana alipinga mgawanyiko huu.

Sasa kuna sababu mbalimbali zinazoweza kumfanya afanye hivyo kwa mujibu wa wabadilisha fedha. Kubadilisha pesa kwa fedha za ndani ilikuwa muhimu. Kila mji ulikuwa na sarafu yake.

Kila jiji lilikuwa na sarafu yake. Kwa hivyo, kuibadilisha kuwa sarafu iliyo sawa, serikali ya Tiro, ilikuwa muhimu kwa ufanisi na ununuzi wa dhabihu. Na watu, hasa wanaosafiri kutoka Diaspora, lakini hata kutoka Galilaya, na kwa namna fulani, hata kutoka kwingineko huko Yudea, ikiwa utaleta ng'ombe au kitu chochote, ilikuwa ngumu, au hata njiwa au chochote.

Ni ngumu kuleta hizi pamoja nawe. Kwa hiyo, walikuwa wanazikuza na walikuwa wanaziua hekaluni. Hiyo ilikuwa rahisi.

Ilikuwa ni njia ya kufanya mfumo kuwa na ufanisi zaidi kwa watu wote waliokuwa pale. Lakini inaonekana kuwa riwaya ya jamaa. Lakini kuna sababu nyingine kwa nini hilo lilikuwa tatizo.

Ilifanyika katika mahakama ya nje. Hapa ndipo mahali pekee ambapo watu wa mataifa mengine walikaribishwa. Wasio Wayahudi walikuwa tayari wametengwa na moyo wa ibada ya kimungu kinyume na kusudi bora la Mungu.

Na walikuwa katika mahakama ambayo ilichukuliwa kuwa takatifu kuliko sehemu zingine. Ndiyo maana katika Marko sura ya 11, Yesu alipaza sauti maandiko mawili alipokuwa anapindua meza za hekalu. Ya kwanza inatoka katika Isaya sura ya 56, mstari wa 7. Mukstadha, nitaleta wageni kwenye mlima wangu mtakatifu na kuwapa furaha katika nyumba yangu ya sala.

Kwa maana nyumba yangu inapaswa kuitwa nyumba ya sala kwa mataifa yote, nyumba ya kimataifa ya sala. Tangu mwanzo, Mungu alikusudia nyumba yake iwakaribishe watu wote. Lakini Mathayo na Luka, tofauti na Marko, wanaacha neno kwa mataifa yote.

Bado ni sehemu ya mukstadha, lakini Mathayo na Luka pengine hawaweki mkazo wao kwenye kipengele hiki cha kwa nini Yesu aliingia hekaluni. Ni pale Marko, naamini, kwamba anapinga ubaguzi wa kikabila kwa sababu watu wa mataifa mengine

walikuwa wacha Mungu. Hawangekuwa hekaluni kama kawaida isipokuwa wangetaka kumheshimu Mungu wa Israeli.

Lakini Mathayo na Luka wanaonekana kutaka kusesitiza mstari wa pili ambao Yesu anadokeza. Katika mstari wa pili, Yesu anasema, nyumba yangu inapaswa kuitwa nyumba ya sala. Na kisha anasema, lakini umeifanya kuwa pango la wanyang'anyi.

Hiyo inatoka kwa Yeremia sura ya 7 na mstari wa 11. Na muktadha wa hilo ni huu. Israeli wanapiga kelele, hekalu, hekalu, hekalu la Bwana liko katikati yetu.

Mungu hatalihukumu hekalu lake. Na Mungu anajibu, unafikiri kwamba uko huru kutenda dhambi hii na dhambi hiyo? Na kisha njooni katika nyumba hii, ambayo inaitwa kwa jina langu, na kusema, tuko huru kufanya mambo haya yote. Je! nyumba hii, iitwayo kwa jina langu, imekuwa kama pango la wanyang'anyi machoni pako? Nitaitenda nyumba hii iitwayo kwa jina langu kama nilivyoitendea Shilo, asema BWANA.

Uchimbaji unaonyesha kwamba Shilo iliharibiwa wakati sanduku lilipochukuliwa katika Samweli wa kwanza. Mashimo ya majambazi yalikuwa mahali ambapo majambazi waliona kuwa huru kuhifadhi nyara zao. Ni pale majambazi walipohisi kuwa salama kana kwamba hawatavamiwa.

Na Mungu anawaambia Israeli, mmeifanya nyumba hii kuwa pango la wanyang'anyi. Unafikiri kwamba unaweza kufanya dhambi zako na kisha kuingia katika nyumba hii na kwamba mahali hapa patakuwa mahali salama kwako. Lakini nitaleta hukumu.

Na Yesu anatangaza hukumu pia. Anapopitia hekaluni, anaanza kupindua meza za hekalu. Sasa kumbuka, Yeremia alivunja chungu katika hekalu ili kuonyesha uharibifu wake uliokuwa karibu.

Naam, Yesu, hata zaidi, anaenda zaidi ya kuvunja chungu. Anapindua meza, anatoa wanyama, na kadhalika. Dini ya nje haitoshi kuzuia hukumu ya Mungu.

Katika nchi yangu, kuwa na Mungu tunayemwamini katika sarafu zetu haitoshi kuzuia hukumu ya Mungu. Katika siku za Augustine, muda fulani baada ya Roma kuwa Wakristo wengi, au angalau watu wengi walikuwa maarufu vya kutosha hivi kwamba watu wengi wakawa Wakristo kwa jina bila kuwa Wakristo kamili. Lakini katika siku za Augustine, Roma ilifukuzwa kazi na washenzi.

Hii haikuwa mara ya kwanza katika historia ya Roma kutokea. Lakini watu fulani ambao hawakuwa waabudu wa Mungu wa kweli walilalamika. Wakasema, tazama, ni kwa sababu tuliiacha miungu ya zamani, ndiyo maana Rumi iliwaangukia hawa washenzi.

Naam, hatimaye ujumbe wa Kristo ulianza kuenea kati ya washenzi. Lakini katika hatua hii, majibu ya Augustine yalikuwa hivi. Dhambi za Rumi, zikidokezea yale uliyosoma katika Ufunuo 18, dhambi za Rumi zilirundikana hadi mbinguni kwa karne baada ya karne.

Hukumu ilitakiwa. Na utii wa Wakristo ulikuwa duni sana kusimamisha hukumu ya Mungu. Mungu wakati mwingine atasimamisha hukumu.

Lakini taifa linapoishi katika dhambi sana, na wakati hata watu wa Mungu hawaishi kikamili kwa ajili yake, hatuna haki ya kulalamika hukumu inapokuja. Na hiyo inaweza kuwa kweli katika taifa langu, angalau katika vipindi fulani vya historia yetu. Wapangaji wauaji, sura ya 21, aya ya 33 hadi 44.

Mfano huu ni kweli kwa maisha kila inapowezekana. Maelezo mengi yanafaa kile unachotarajia katika shamba la mizabibu. Uzio mara nyingi ulijengwa, mara nyingi kwa mawe yaliyowekwa kwa sehemu ambayo yalikuwa ya kuwazuia wanyama wasiingie.

Ingawa mimi na mke wangu tuna bustani ambapo tunalima chakula kwenye uwanja wetu wa nyuma na kuwaweka wanyama nje wakati mwingine ni rahisi kusema kuliko kufanya. Lakini ua huo angalau ungeweza kuwazuia wanyama wengine wakubwa nje. Walinzi wanaweza kutumia mnara.

Mara nyingi kilikuwa kibanda tu, ambacho kiliongezeka maradufu kama makazi wakati wa mavuno. Lakini wangeweza kusimama juu yake na kuwa walinzi, hasa ikiwa lilikuwa shamba kubwa la mizabibu. Na wakati mwingine moja ya mambo ungependa kuangalia dhidi ya wanaotaka kuwa majambazi pia.

Lakini tofauti moja ni kwamba hii ni tofauti na yale ambayo mara nyingi unayo. Hawa si wafanyikazi wa kandarasi, lakini hii ni kukodisha shamba jipya la mizabibu kwa wapangaji. Shamba la mizabibu linawakilisha Israeli.

Lugha imechukuliwa, hasa kutoka kwa Isaya sura ya tano. Shamba la mizabibu lilikuwa Israeli kwenye Isaya 5:2. Kwa hiyo, wapangaji wanaotawala juu ya shamba la mizabibu hapa ni wazi viongozi wa Israeli, hasa wale wakubwa wa makuhani wa Sadukayo, wasomi. Na mfano huo unasisitiza uovu wa wapangaji hawa.

Wafanyabiashara wadogo walitawaliwa zaidi, watu ambao wamemiliki mashamba yao madogo tu. Lakini pia kulikuwa na wakulima wengi wapangaji ambao walifanya kazi kwenye mashamba makubwa. Wangukuwa na wateja wanaofanya kazi kwenye mashamba yao, wamiliki wa ardhi.

Na marabi pia walisimulia hadithi kama hii. Walisimulia hadithi za wakulima wapangaji wanaofanya kazi kwenye mashamba. Vema, baadhi ya wakalimani

wamebishana kwamba hii ni kuhusu uasi wa wakulima dhidi ya mwenye nyumba dhalimu, lakini hilo haliwezekani sana.

Ukipitia vyanzo vya zamani, watu wengi, bila kujali hali zao za kijamii, hawangejitambulisha na wapangaji hawa. Kwa mfano, wanaua wajumbe. Kuwaua wajumbe sikuzote kulionekana kuwa wasaliti.

Hata askari wa Kirumi walipouawa baada ya kuapishwa kwamba hawatakuwa. Wanamapinduzi Wayahudi walipoteka hekalu, ngome iliyokuwa karibu na Antonia ilikuwa na kikosi cha askari Waroma huko. Walikuwa wachache.

Waliambiwa kwamba ikiwa wangejisalimisha, maisha yao yangeokolewa. Na walipojisalimisha, wanamapinduzi wa Kiyahudi walisema, si lazima tutimize ahadi kwa wapagani. Nao wakawachinja kama Warumi walivyoomba hukumu juu yao.

Josephus anarekodi hilo na anatarajia kila mtu akubali kwamba ilikuwa tabia chafu. Hiyo ilikuwa tabia mbaya sana. Pia, watu walikuwa wamezoea wamiliki wa ardhi wabaya sana hivi kwamba wangethamini mtu mzuri.

Na huyu ni mkarimu sana hivi kwamba anaonekana kuwa mzuri sana. I mean, baadhi ya wamiliki wa nyumba, kama wapangaji walilalamika sana, baadhi ya wenye nyumba zamani kweli walikuwa hit squads kwenda kuwaua. Lakini Yesu anazungumza juu ya mwenye nyumba huyu ambaye ni mzuri sana, karibu anaonekana mjinga.

Anatuma wajumbe, wanawaua, na anatuma zaidi. Na kisha anamtuma mwanawe. Sasa, hakuna mwenye nyumba ambaye angekuwa mjinga kiasi hicho, lakini Mungu ni mwenye neema sana hivi kwamba inapovunja vifungo vya uhalisi hapa, inaonekana kuwa mtu asiyejua kitu.

Kwa nini Mungu amekuwa na rehema hivi kwetu? Kwa kweli hatuna haki ya kulalamika. Naam, mwana ni nani? Hivi ndivyo ninavyoelewa waliotangulia kuwa manabii. Sasa mwana ndiye kilele cha yote hayo.

Hatimaye Yesu hadharani anaanza kufichua siri ya kimasiya. Anaanza hadharani kudokeza yeye ni nani hasa. Lakini katika mifano ya Kiyahudi, mara nyingi mwana alikuwa mtu wa Israeli, hata katika hadithi zinazofanana sana.

Kwa hivyo, wanaweza wasipate bado. Na kwa hakika hawakuweza kumshtaki hadharani. Ijapokuwa baadaye, Masadukayo, ambao hawapendi jambo hili kwa sababu wanajua kwamba wanaonekana kwa sehemu, wana shida kwa sehemu, Masadukayo watasema, basi wewe ni mwana wa Mungu? Sema ndiyo.

Huo utakuwa mwisho wa siri ya kimasiya. Viongozi wa Israeli ni wazi wanaelekea kwenye hukumu. Sheria zote za zamani zingekuwa upande wa mwenye nyumba.

Hilo lingekuwa hata kama hakuwa mwadilifu kwa sababu wanapendelea matajiri hata hivyo. Yesu ananukuu kutoka Zaburi 118, ambayo inaweza kupendekeza sanamu ya hekalu jipya. Jengo gani ambapo jiwe jipya la msingi linawekwa? Na muktadha wa Zaburi 118 unazungumza juu ya sherehe katika hekalu.

Sina hakika kama taswira ya jiwe la pembeni inaendelea hadi hapo, lakini inaonekana kutumika hivyo katika Agano Jipya mara kadhaa. Petro wa Kwanza, Warumi, Mdo. Kwa hiyo mafundisho ya Yesu kuhusu jiwe hili la pembeni yalishika kasi sana.

Wafuasi wake waliendelea kuendeleza hilo na kuzungumza juu ya hekalu jipya. Inatumika kwa njia hiyo katika Vitabu vya Bahari ya Chumvi pia. Kwa hiyo Wayahudi wangeweza kuelewa hilo.

Lakini kwa upande wangu, jiwe walilolikataa waashi ndilo jiwe kuu la msingi. Hiyo ilikuwa, kama tulivyosema, sehemu ya Hallel. Ilikuwa muhimu sana kwa Pasaka.

Hili ni jambo linaloleta maana kabisa kwamba Yesu alisema hivi wakati wa majira ya Pasaka. Lakini kumbuka, walimu wa Kiyahudi pia walitumia Gezeri HaShavah. Wangeunganisha pamoja maandishi kulingana na maneno muhimu ya kawaida.

Naam, yeye hakutaja tu jiwe la msingi ambalo wajenzi walilikataa, wajenzi hapa wakiwa viongozi wa kuanzishwa kwa hekalu, bali pia anataja jiwe la kusagwa la Danieli 2:44 . Kungekuwa na falme hizi nne, na mwisho wa falme hizi, falme hizi za ulimwengu, ufalme wa Mungu utakuja kama jiwe kubwa na ungevunja falme zingine zote, ungechukua nafasi ya falme zingine zote. Kwa hiyo hapa kuna watu hawa ambao wamejiweka wenyewe kuwa viongozi wa watu wa Mungu. Wangepondwa.

Na pia, jiwe la kujikwaa la Isaya 8:15 na 28:16. Iwe watapondwa na jiwe likiwaangukia au wakijikwaa juu ya jiwe, wako taabani. Viongozi wa Israeli wanaelekea hukumuni. Yesu anaendelea kuonya dhidi ya kumdharau mwana wa mfalme.

Baadhi ya watu wanafikiri huu ni mfano sawa na katika Luka 14. Hilo haliko wazi kabisa. Huenda Yesu alitumia hadithi kama hiyo zaidi ya mara moja.

Watu wengine walifanya mambo kama hayo. Unasafiri kwenda sehemu tofauti. Unaweza kusimulia hadithi sawa na kuibadilisha kwa njia tofauti.

Lakini ikiwa ni hadithi sawa, hakika kumtaja mwana hapa ni msisitizo kwa sababu hiyo haimo katika hadithi nyingine. Kukataa mwaliko wa Mungu ni tusi la makusudi

kwa heshima ya Mungu na adhama ya Mungu. Sasa, katika Luka 14, tusi hilo liko wazi kwa sababu watu wangepokea mialiko maradufu.

Na hiyo ni kweli hapa pia. Inasema kuwaita wale wote ambao tayari wamealikwa, Kiyunani husema, tayari wamealikwa. Ilikuwa mazoezi ya kawaida tunayojua kutoka kwa hati za zamani za biashara kuwa na mialiko maradufu.

Mtu angeweza RSVP. Wangejibu na kusema, ndio, nakuja. Na ndipo chakula kilipokuwa tayari, ungetuma wajumbe tena na kusema, sawa, njoo sasa.

Mwaliko wa pili ulikuwa ili chakula kisipate baridi. Katika Luka 14, mwaliko wa pili unapotoka, watu wanatoa visingizio. Unajua, nilinunua shamba.

Nahitaji kwenda kuitazama. Huo ni ujinga kweli. Nani asiyeangalia shamba kabla ya kulinunua? Naam, nilinunua jozi ya ng'ombe.

Nahitaji kwenda kuzijaribu. Hapana, unafanya hivyo kabla ya kununua nira ya ng'ombe. Naam, nimeoa tu.

Siwezi kuja. Angalia, ulijua mapema wakati unaolewa. Kwa hivyo, hukuweka kitabu hiki mara mbili, hakika.

Kwa hiyo, wanamtukana mtu kwa uwazi moja kwa moja. Naam, hapa tuna matusi ya makusudi pia. Kuhudhuria harusi ilikuwa wajibu wa kijamii.

Kuhudhuria karamu za walinzi kulizingatiwa kuwa jukumu katika ufalme wote. Kualika au kutomwalika mtu asiyejaa kunaweza kusababisha matatizo. Kukataa kuja ilikuwa tusi.

Na walijaribu kupata watu wengi iwezekanavyo. Kwa kweli, kuna kichekesho hiki cha zamani ambacho kinadhihaki mwaliko wa harusi. Wanasema, oh, ndio, na ulete mbwa wako pia.

Lakini unajaribu kupata, unajua, kuleta kila mtu unayeweza kwa sababu hiyo ingemheshimu mtu huyo. Katika harusi nyingi, kijiji kizima kingealikwa. Naam, hapa, huyu ni mfalme, harusi kwa mwanawe.

Hakika watu wengi wamealikwa. Kukataa kuja ilikuwa tusi. Katika kesi ya mfalme, kumtukana heshima yake ilikuwa uhaini.

Mungu atawahukumu vikali wale wanaokataa fadhili zake. Wajumbe wa kuchinja, ambao tunao hapa kama tulivyokuwa nao katika Mfano wa Shamba la Mizabibu. Kuchinja wajumbe ilikuwa ni uvunjaji wa maadili ya kale.

Tulitaja kile kilichotokea kwa jeshi la Warumi huko Antonia. Ilitumika vivyo hivyo kwa manabii. Tamaduni za Kiyahudi ziliangazia mauaji ya manabii.

Tunajua kwamba katika siku za Eliya, manabii wengi waliuawa kishahidi, ambayo ilikuwa ni, manabii kama wajumbe wa wafalme, vema, manabii walikuwa wajumbe wa mfalme mkuu, Mungu mkuu. Walikuwa na kinga ya kidiplomasia. Hivyo kwa kawaida katika historia ya Israeli, hawakupaswa kuuawa.

Iwe ulikubaliana nao au la, itakuwa kama kuwaua wajumbe wa mfalme wa Ashuru. Hilo lilikuwa tangazo la vita. Kwa hiyo, lakini katika wakati wa Yezebeli, manabii wengi sana walichinjwa.

Na pia ulikuwa na Uria, ambaye ametajwa katika Yeremia sura ya 26, ambaye aliuawa pia. Lakini hii iliendelezwa zaidi katika mapokeo ya Kiyahudi. Unajua, Isaya anajificha kwenye mti na waliuona katikati, wakamwona katikati.

Pengine umedokeza hilo katika Waebrania 11, mapokeo hayo. Una msisitizo mkubwa juu ya mauaji ya manabii katika mapokeo ya Kiyahudi. Watu wa Kiyahudi walikuwa nyeti sana kwa suala hilo, wakikumbuka, oh, babu zetu walifanya hivi.

Na hivyo, Yesu anaangazia hilo tena kwa kuuawa kwa wale wajumbe. Hii, tena, inaipanua zaidi ya uhalisia. Namaanisha, je, mfalme atashiriki katika msafara wa kijeshi huku chakula kikiwa baridi? Unajua, kwa nini usihifadhi hadi baada ya karamu? Lakini Mathayo anasimulia sehemu hii kwanza ili amalizie sehemu anayotaka kumalizia.

Kwa hivyo, hukumu inatokea hapa kwa wale ambao wamemkataa, ambao wamefanya uhaini, ambao wametangaza kwa kukataa, kwamba hatutakukubali tena kama mfalme wetu na tunataka kukutukana. Huo ulikuwa utangulizi wa vita. Kwa hiyo jiji hilo linachomwa moto, kama vile Yerusalemu lilichomwa baadaye.

Mwenye kiburi anaweza kumdharau, lakini Mwenyezi Mungu anawaita wanyonge. Naam, katika utamaduni wa heshima na aibu, hata kama hukuweza kuwapata watu wa asili waje, hata kama wamekudharau utu wako kama ungeweza kupata mtu aje ili chakula kisipotee, ili angalau upate heshima. Watu wa nje wanaweza kumaanisha Mataifa, lakini pia watu wa hali ya chini wa Israeli.

Lakini pale unapotarajia fumbo kuisha, linaendelea. Hatimaye, kuna karamu. Na watu wa Kiyahudi walikuwa wakitarajia karamu ya Kimasihi, tena, Isaya sura ya 26 na kisha zaidi katika Henoko wa Kwanza na kadhalika.

Lakini anazungumza juu ya sikukuu hii ya eskatolojia na Ibrahimu, Isaka, na Yakobo katika ufalme. Amezungumza hayo mapema. Lakini wengine huja kwenye sikukuu ambao hawajaitayarisha, ambao si wapo.

Na hii inaonyesha kwamba hata wale wanaoingia ndani ya kanisa, wanaweza kumtukana Mungu na kuamuru kifo. Nadhani wengi wetu tunawafahamu watu tulioanza nao, watu waliokuwa wanamtumikia Mungu na wakakengeuka na hawakuvumilia. Au, vizuri, wengine wamerudi, lakini sio kila mtu.

Sio kila mtu ambaye yuko kanisani kwa wakati mmoja lazima avumilie, lazima aendelee kumfuata Mungu. Kwa hiyo, anasimulia hadithi ya vazi la harusi. Hiyo ilikuwa hadithi ambayo tayari inatumika.

Walimu wengine wa Kiyahudi wanatumia hadithi hiyo hiyo. Mtu huyu anakuja na mavazi yasiyofaa. Wanazuoni wengi wanafikiri hilo linamaanisha kuwa safi badala ya nguo zilizochafuliwa.

Wengine wengine wamependekeza, vema, watu walipewa vazi walipoingia kwenye kitu kama hiki. Kuna maoni tofauti juu ya jinsi hiyo inavyofanya kazi. Lakini kwa vyovyote vile, mtu huyu hamheshimu sana mfalme.

Wanamdharau mfalme. Baadhi ya wanaojiita wanafunzi hawangekuwa tayari kwa ujio wa pili. Tunaona hilo katika sura ya 24, aya ya 45 hadi 51.

Na wengine hawakuwa tayari wakati wa kuja mara ya kwanza. Yuda ni mfano wa hilo. Lakini mtumishi huyu anatupwa katika giza la nje.

Wafalme kwa kawaida hawakufanya hivyo kwa sababu hawakuwa na giza lolote la nje la kuwatupa watu ndani. Ninamaanisha, unaweza kuwatupa shimoni, lakini giza la nje linanyoosha uhalisi tena wa mfano huo ili kusesitiza hukumu ya kimungu. Yesu anaendelea kuwa na migogoro mingi na wasomi, wasomi katika Yerusalemu.

Mafarisayo na Maherodi wanamwendea. Je, mnamlipa Kaisari kodi? Ushuru haukupendwa sana. Ilikuwa imesababisha uasi katika mwaka wa sita, karibu miaka 25 mapema.

Hapo ndipo Sepphoris alipochomwa moto. Dinari ya fedha ambayo ilitumiwa kwa hili ilikuwa na sanamu katika jina la Tiberio Kaisari, mwana wa Augusto wa kimungu, akimwita Augusto mungu. Wayahudi kweli hawakuthamini hili.

Kwa kweli hawakupenda kulipa kodi, hasa kwa aina hizi za sarafu. Na kwa hiyo, unajua, wale wanaoweza kumfuata Yesu kama mwanamapinduzi, jambo ambalo wengi wa viongozi wa Yerusalemu wanafikiri Yesu anajiona kuwa, wale ambao wangemfuata Yesu kama mwanamapinduzi, wanataka kumsikia akisema, ndiyo, waondoe kodi. Lakini ikiwa anasema hivyo, basi kuna sababu ambazo kwazo wanaweza kumshtaki mbele ya gavana Mroma Pilato, ambaye anakuja mjini kwa ajili ya sikukuu.

Na kulingana na Luka, wanamshtaki kwa hilo hata hivyo, licha ya kile anachosema. Lakini Yesu aliwaomba sarafu, ambayo inafurahisha, mmoja wa waulizaji wake anayo juu yao wenyewe. Naye asema, ni picha na maandishi ya nani juu yake? Naam, kila mtu anamjua Kaisari.

Anasema, mpe Kaisari vilivyo vya Kaisari. Mpeni Mungu yaliyo ya Mungu. Tena, kutokuwa na thamani kwa pesa, sio jambo la maana.

Na pia anaweza kufikiria katika suala la kumpa Kaisari kile ambacho kina sanamu ya Kaisari. Jitoe kwa Mungu, kwa sababu wewe ni mfano wa Mungu. Kisha anakabiliwa na Masadukayo juu ya suala la ufufuo.

Sasa, Masadukayo walijadili mambo haya hayo na Mafarisayo. Masadukayo hawakuamini ufufuo, na maandiko ya marabi yamejaa mijadala na Masadukayo kuhusu hili. Kwa hiyo, wanasimulia hadithi kuhusu mjane aliyekuwa na waume saba.

Kweli, sio wabunifu sana. Hilo larudi kwenye hadithi ya Sara katika kitabu cha Tobiti, kitabu cha apokrifa cha Tobiti. Lakini Masadukayo walikubali hoja tu kutoka kwenye Torati.

Basi, Mafarisayo walipojadiliana nao, walijaribu kutafuta fundisho la ufufuo katika Taurati. Ni dhahiri katika Danieli sura ya 12 na mstari wa 2, lakini Masadukayo hawakununua hilo. Kwa hiyo, Mafarisayo walipata vidokezo vya jambo hilo tayari katika Torati, na Yesu anafanya hivyo pia.

Hoja ya Yesu katika 22:32 ni sawa na hoja za Mafarisayo dhidi ya Masadukayo. Mafarisayo, kwa njia, kwa sababu ya imani ya Masadukayo, walidhani kwamba Masadukayo walikuwa wamehukumikiwa. Hawakuamini katika ufufuo.

Hawangeshiriki katika ufufuo. Hayo yalikuwa ni mapokeo ya kihistoria ya Kiyahudi, ingawa Wayahudi wengi leo hawaamini hilo. Mafarisayo na marabi wa kale, Mishnahs na Hedroni, 10:1, hawangethamini maoni mengi yanayoenea leo.

Lakini kwa vyovyote vile, alisema, Yesu alisema, alitoa Kaisari pamoja na Kaisari wake kwa Masadukayo. Anasema mnakosea sana kwa sababu hamjui maandiko wala hamjui uweza wa Mungu. Sasa, nguvu za Mungu zilihusishwa moja kwa moja na ufufuo katika baadhi ya maombi ya Kiyahudi yaliyoombwa mara kwa mara katika kiwango maarufu.

Mnakosea sana kwa sababu hamjui maandiko wala uweza wa Mungu. Katika ufufuo, haitakuwa hivyo. Hutaolewa na mtu ye yote katika ufufuo.

Hutahitaji hilo kwa mwili wako wa ufufuo. Basi, mwandishi Mfarisayo anamuuliza Yesu, ni amri gani iliyo kuu? 22:36. Huo ulikuwa mjadala ambao tunajua ulikuwa ukiendelea miongoni mwa walimu wa Mafarisayo katika kipindi hiki. Na vema, anamwomba Yesu afikirie juu ya mjadala huo.

Wengine, kama tulivyoona, walisema, waheshimu wazazi wako. Yule ambaye alikuja karibu na Yesu kwa hakika alikuwa baadaye kuliko Yesu, Rabbi Akiba. Rabi Akiba alisema kuwa amri kuu ni kumpenda jirani yako.

Hiyo haikuwa mahali ambapo Yesu aliiweka, lakini ilikuwa karibu. Hiyo ilikuwa namba mbili. Yesu alisema kwamba amri kuu ni kupenda na kwamba sheria yote na manabii hutegemea hili.

Ikiwa unampenda Mungu kwa moyo wako wote na unampenda jirani yako kama nafsi yako, utahifadhi kila kitu kingine kilicho katika Torati. Utamheshimu Mungu. Hutavunja amri zozote za neno la Mungu kama zile nne za kwanza au zaidi za Amri Kumi.

Na hutavunja amri yoyote ya neno la kibinadamu katika kumi ya baadaye, kiongozi wa Amri Kumi. Kuunganishwa huku kwa amri hizi mbili kungekuwa na maana kwenye kanuni za Kiyahudi kwa sababu zote zinaanza na vayahavta, unaonyesha upendo. Na hivyo tena, kwa Gezeri Shabbat, ilikuwa na maana kuwaunganisha.

Na Yesu anamthamini mtu anayeelewa Torati, hata kama ni mwandishi wa farisayo. Naam, katika mistari 22 ya 41 hadi 46, Yesu sasa anageuza meza na kuwauliza maswali fulani. Unasemaje kuhusu Masihi? Je, ni mwana wa Daudi au ni Bwana wa Daudi? Naam, kwa ufafanuzi maarufu, Masihi alikuwa mfalme aliyetiwa mafuta.

Alikuwa mwana wa Daudi. Lakini Yesu anasema yeye si mwana wa Daudi tu, yeye ni Bwana wa Daudi. Manabii wa Agano la Kale walizungumza juu ya Daudi mpya au mwana wa Daudi ambaye angetawala.

Imo katika Yeremia, Ezeieli, Isaya, na Amosi sura ya tisa, inaonekana katika Hosea. Iko katika maeneo kadhaa. Kwa hiyo kuna matarajio haya ya kurejeshwa kwa nyumba ya Daudi na Daudi mpya au mwana wa Daudi.

Lakini ukweli ulikuwa mkubwa zaidi kuliko unabii huo. Yesu anataja Zaburi 110, mstari wa kwanza, Bwana alimwambia Bwana wangu, Uketi mkono wangu wa kuume, hata niwafanyapo adui zako kuwa chini ya miguu yako. Na kifungu hicho kinaendelea kusema juu ya kuhani kwa utaratibu wa Melkizedeki, kuhani-mfalme, jambo ambalo Waebrania wanalifafanua kwa kirefu baada ya kutaja mstari wa kwanza.

Bwana akamwambia Bwana wangu, keti mkono wangu wa kuume. Na hii pia imetajwa kila mahali na inadokezwa kila mahali katika Agano Jipya. Jambo ambalo wanafunzi wa Yesu walibeba sana kutokana na mafundisho ya Yesu mwenyewe.

Bwana akamwambia Bwana wangu, Naam, Bwana ni nani? Bwana kwa Kiebrania ni Yehova. Na akamwambia Mola wangu Mlezi: Ni nani Mola wangu Mlezi ikiwa si mwenye kusema? Bwana wangu ni nani? Na kama Daudi, Zaburi inahusishwa na Daudi, ikiwa Daudi ndiye anayesema, basi huyu ni Bwana wa Daudi na si mwanawe tu. Kwa kawaida kizazi cha mtu kingekuwa chini yake.

Yesu anaweza kutumia antimoni, marabi mara nyingi walifanya hivyo, wote wawili na. Hakatai kuwa mzao wa Daudi, jambo ambalo Mathayo mahali pengine anasisitiza katika injili hii. Lakini pia sio jambo ambalo kanisa la baadaye lingetengeneza kwa sababu limesemwa kwa njia isiyoielewika.

Lakini Yesu anasema kwamba yeye ni Bwana wa Daudi, yeye ni mkuu kuliko Daudi. Na katika Matendo 2 na sehemu zingine, hii inafafanuliwa kwa njia ya kiungu, ambayo pia ingelingana na muktadha, haswa kwa sababu Yesu amekuwa tu kuzungumza juu ya, mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote. Bwana na Mungu vyote vilikuwa vyeo vya kimungu katika Agano la Kale.

Na Bwana, Yahweh na Adonai wote wawili wametafsiriwa kurios katika Kigiriki, ambayo ni lugha tunayo hii mbele yetu. Na inaweza kuwa ni lugha ambayo Yesu alikuwa akijadiliana na Masadukayo. Kwa sababu ukitazama maandishi ya kaburi, Masadukayo mara nyingi walizungumza Kigiriki.

Kigiriki kilikuwa cha kawaida sana katika Yerusalemu na pia Kiaramu. Kwa hiyo, huenda alikuwa anazungumza Kigiriki katika mpangilio huu. Vyovyote vile, Yesu ni Bwana wa Daudi.

Lakini ikiwa unafikiri kwamba Yesu amekuwa akijadiliana na Mafarisayo na Masadukayo hapa na amekuwa akiwafanya waonekane wabaya, ngoja tu hadi tufike kwenye sura ya 23. Katika sura ya 23, anaenda nje yote ili kuonyesha tatizo lililo nao na kwa nini wamekuwa wakipinga mafundisho yake kote katika injili hadi sasa. Kwa sababu hawako ndani ya kile wanachodai kuwa nje.

Dini haitufanyi kuwa watakatifu. Mungu pekee ndiye anayeweza kutufanya watakatifu.

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 15, Mathayo 19-22.